

A Fővárosi Ítéltábla a Kalota Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Kalota Ágnes Mária ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe) felperesnek, a dr. Loósz Tamás kamarai jogtanácsos (**cím**) által képviselt alperes neve(**alperes címe**) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. április 3. napján meghozott, és 17. sorszám alatt kiegészített 65.P.23.259/2017/13. számú ítélete ellen az alperes részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett rendelkezéseit részben, akként változtatja meg, hogy az alperes az elégtétel nyújtására - az elsőfokú ítéletben meghatározott határidőn belül - a felpereshez intézett magánlevél útján a felperes személyiségi jogainak megsértéséért történő sajnálkozás kifejezésével köteles. Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a ... Osztályának álláskeresői nyilvántartásában álláskeresőként szerepelt. 2016. március 2. napján felperes megjelent az alperes ügyfélszolgálatán jelentkezési kötelezettsége teljesítése céljából. Ekkor a felperes és az alperes ügyintézője között indulatos vita bontakozott ki. Alperes feljegyzése szerint a felperes az ajánlatot elutasította, a közvetítői lapot nem vette át, majd ezen a napon meghozott, előzetesen végrehajtható .../2016. számú határozatával 2016. március 2. napjától törölte a felperest az álláskereső nyilvántartásából. Tájékoztatta, hogy az újbóli nyilvántartásba vételére csak a törléstől számított 60 nap elteltével, legkorábban 2016. május 2. napján benyújtott kérelem esetén kerülhet sor. A határozatot a felperesnek 2016. március 7. napján kézbesítette. Ekként a felperes jogosulatlanul vált az aktív korúak 22.800 forintos havi ellátására. A fellebbezésre tekintettel az eljáró másodfokú közigazgatási hatóság .../2016. számú, 2016. április 22. napján

meghozott határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolása szerint a felperes állításait okirattal nem igazolta, nem kérte írásban a közvetítői lap kiadását, az ügyintézés jogszerűtlenségére először a fellebbezésben hivatkozott. Ezzel szemben a hivatalos feljegyzés bizonyítja, hogy felperes a közvetítői lapot nem vette át, a felajánlott munkahelyre szóló közfoglalkoztatási lehetőséget szóban elutasította. Mivel a felperes az álláslehetőséget bizonyítottan elutasította, együttműködési kötelezettségének nem tett eleget, ekként az 1991. évi IV. törvény (Ft.) 54. § (14) bekezdés e) pontja szerint az álláskereső nyilvántartásából törölő határozat jogszerű volt. Alperes a másodfokú határozatot a felperes részére nem kézbesítette. A felperes bejelentett lakcímmel nem rendelkezik, postai küldeményeit a 62-es számú postán 10 naponta vette át, az egyéb határozatokat alperes ide kézbesítette. A felperes jogi segítséget vett igénybe, meghatalmazottja iratbetekintést követően 2016. szeptember 8-án vette át a határozatot.

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.34.146/2016/6. számú 2017. március 24. napján meghozott ítéletével az alperes jogerős határozatát az elsőfokú hatóság határozatára kiterjedően hatályon kívül helyezte. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy alperes eljárása sértette a Ket. 1. § (2) bekezdését, 1. § (4) bekezdését, 4. § (1) bekezdését, a Ket. 33. § (1) bekezdését. Felperes azért esett el az aktív korúak ellátásától, mert a határozatot vele szabályszerűen nem közölték, nem tájékoztatták a felperest arról, hogy a közvetítői lapot írásbeli kérelemre is átveheti, holott a közvetítői lap átvételével a felperes az együttműködési kötelezettségének az Ft. 58. § (5) bekezdés d) pontja 5. alpontja és az Ft. 54. § (9) bekezdés g) pontja szerint eleget tudott volna tenni. A felperesnek nem volt felróható és számára hátrányos következményt sem eredményezhet, hogy együttműködési kötelezettségét teljesíteni nem tudta, ami miatt az első- és másodfokú határozat is jogszabálysértő. A bíróság a Ket. alapelvi rendelkezéseit is sértő jogszabálysértő eljárás tényét állapította meg, ezzel sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga is. Kifejtette, mivel a felperes visszamenőleges nyilvántartásba vételére nincs lehetőség, az elsőfokú hatóság új eljárásra kötelezését mellőzte, az alperesnek kell a felperest olyan helyzetbe hozni, amellyel a felperest ért hátrányokat ellensúlyozza.

Alperes .../2017. számú határozatával a a felperes álláskeresői nyilvántartásból való törlése ügyében meghozott határozatát saját hatáskörben visszavonta.

A felperes keresetében alperest 500.000 forint sérelemdíj és ennek 2017. június 1. napjától számított késedelmi kamataira kérte kötelezni. Az alperes által a per során kifizetett 136.800 forinttal a vagyoni követelését kielégítettnek tekintette. Álláspontja szerint alperes megsértette az emberi méltóságát, a tisztességes eljáráshoz való jogát, szociális biztonságához fűződő jogát. Előadta, hogy rendszeres ellátás hiányában kukázásra kényszerült, éhezett, szorongott. Álláspontja szerint köztudomású tény, hogy éhezni rossz, huzamosabb ideig az egészségre káros. Kérte alperest elégtételadásra kötelezni akként, hogy a jövőben fokozott figyelemmel, többletgondossággal járjon el a felperessel kapcsolatban, és az olyan ügyfelekkel összefüggésben, akik társadalmi helyzetüknél fogva jogukat gyakorolni nehezen tudják.

Alperes a kereset elutasítását kérte. Vítatta annak jogalapját és összecszerűségét is. Álláspontja szerint a felperes személyiségi joga nem sérült. Megítélése szerint a közigazgatási per során meghozott ítélet a tényállás megállapítása során a bíróságot nem köti. A közigazgatási eljárásban az írásbeliség követelménye köztudomású, erről az ügyfeleket tájékoztatni nem kell. Így nem volt szükséges külön felhívni a figyelmet arra, hogy a nyilvántartásból való törlést követően az át nem vett közvetítői lap írásbeli kérelemre megküldésre kerülhet. A Ket. 4. § (3) bekezdése szerint sérelemdíj fizetési kötelezettségre csak abban az esetben köteles, ha az eljárás során az ügyfél személyiségi joga sérült. A tisztességes eljáráshoz való jog pedig nem személyiségi jog. Álláspontja szerint a kézbesítés hiányossága a felperes személyiségi jogát nem sértette.

Az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250.000 forint sérelemdíjat és ezen összeg után 2017. június 1. napjától a kifizetésig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamatát és 20.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 8 napon belül hivatala weboldalán és belső körlevélben tájékoztassa a hivatalai ügyintézőit és a nyilvánosságot, hogy megsértette egy ügyfele, felperes nevetisztességes eljáráshoz, szociális biztonsághoz fűződő jogát és emberi méltóságát azzal, hogy az eljárásban született határozatot részére több hónapig nem kézbesítették, nem tájékoztatták jogairól, így 6 hónapig ellátatlan maradt. Kötelezte az alperest, e belső körlevélben hívja fel hivatalai figyelmét arra, hogy alkalmazottaik fokozott figyelmet és többletgondosságot fordítsanak ügyintézésük során azokra az ügyfeleikre, akik társadalmi helyzetüknél fogva a jogaikat gyakorolni, érdekeiket érvényesíteni nehezen tudják. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a le nem rótt 38.210 forint eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

A közigazgatási bíróság ítélete alapján megállapította, hogy amennyiben a 2016. április 22-én meghozott határozatot időben kézbesítik a felperes részére, a felperes tudomást szerzett volna arról, hogy az elutasítást követő 60 napon belül, legkésőbb 2016. május 2-től a közvetítői lapot írásban igényelheti. Erre figyelemmel az alperesnek 2016. május és szeptembere közötti időszakban felperesnek a juttatást folyósítania kellett volna, ettől az összegtől azáltal esett el, hogy nem szerzett tudomást az írásbeli igénylés lehetőségéről. Felhívta a Ket. 1. § (1) és (2) bekezdését, 4. § (1) és (2) bekezdését, az 5. § (1) és (2) bekezdését. Rámutatott, az elsőfokú bíróságnak a felperes személyiségi jogainak megsértésével kapcsolatos igény elbírálásakor azt kellett figyelembe vennie és eldöntenie, hogy a közigazgatási bíróság ítéletében rögzített ügyféljogok megsértése a tisztességes eljáráshoz fűződő jogn túl a felperes szociális biztonsághoz fűződő jogát, emberi méltóságát is megsértette-e. A per tárgyát képező felperesi igényérvényesítés egy olyan szociális ellátással összefüggő igény, amely fokozott figyelmet és többletgondosságot igényel. Ennek a juttatásnak az igénylése és elbírálása során nem követendő az a hozzáállás, hogy a hatóság általános alapelvekre hivatkozva utasítja el az igényérvényesítést. Különösen akkor, ha társadalmi helyzeténél fogva kiszolgáltatott, ügyei vitelénél fogva korlátozott, hátrányos helyzetű emberekkel szemben jár el, amely eljárás kifejezetten méltánytalan. Az alperesi mulasztás az igényét elutasító határozat kézbesítésének elmulasztásában és az írásban igényelhető közvetítői lapról való tájékoztatás elmaradásában állt, ami a felperes mindennapi megélhetését tette kockára, ez egyben a felperes emberi méltóságát is érintette. A felperes kiszolgáltatott helyzetben volt, olyan helyzetbe került, hogy a közvetítői lap át nem vétele miatt és arról való tájékoztatás hiányában, hogy azt írásban is kérheti, hónapokra ellátatlan maradt. Az alperes tudatában volt az álláskeresői nyilvántartásból való törlés jogkövetkezményével, mégsem tájékoztatta a felperest az írásbeli igénylés lehetőségéről. Ez az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes emberi méltóságát sértő, szociális biztonságát súlyosan veszélyeztető, jogellenes mulasztás volt. A felperes tisztességes eljáráshoz való joga oly mértékben sérült az alperes eljárásában, amely őt emberi méltóságában is sértette, jogai gyakorlását az alperes a kézbesítés elmulasztásával elnehezítette. A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése önmagában személyiségi jogsértést nem jelent. Ez azonban nem eredményezheti, hogy a felpereshez hasonlóan a személyi lét biztonságát jelentő ellátás nyújtása körében történő tisztességtelen eljárás ne lenne megállapítható. Ez magában foglalhatja az emberi méltóság megsértését is, hiszen létét veszélyeztette egy jogsértő eljárás nyomán ki nem utalt ellátás. A létbizonytalanságot a felperes személyes nyilatkozata alapján valónak fogadta el. A havi 22.800 forintos ellátás hiánya kukában történő keresgélésre kényszerítette a felperest. Ezt a megalázó helyzetet pedig az alperes idézte elő az eljárásával, ezért 250.000 forint sérelemdíj megítélését tartotta szükségesnek. A sérelemdíj megfizetésére kötelezésen túl indokoltnak tartotta a felperes által igényelt objektív szankció alkalmazását is, mert iránymutató lehet az alperes alkalmazottainak a mindennapi ügyintézés során a

felpereshez hasonló hátrányos helyzetű, jogaikkal tisztában nem lévő személyekkel történő fokozott gondosság.

Az elsőfokú ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Fővárosi Ítéltábla helyezze hatályon kívül és a felperes keresetét teljes terjedelemben utasítsa el. Másodlagosan azt kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg oly módon, hogy a felperes sérelemdíj iránti igényét utasítsa el, az alperes felelősségének megállapítása mellett a jogkövetkezményt a keresetben írt jóvátételi közlemény közzétételével állapítsa meg.

Az elsőfokú ítélet álláspontja szerint több ponton pontatlanul rögzítette a tényeket. Tényként rögzítette az ítélet, hogy a felperes hajléktalan, ezzel szemben felperes állandó lakcím nélküli települési szintű lakcímmel rendelkező polgár, amely nem jelenti azt, hogy a felperes hajléktalan lett volna, a felperes maga sem állította, hogy életvitelszerűen az utcán él. A szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (3) bekezdését hívta fel. Téves ténymegállapítást tartalmazott az ítélet indokolása, mert az elsőfokú közigazgatási határozat indokolásában szerepelt az a figyelmeztetés, hogy a felperes a törlést követően 60 nap múlva ismételten igényelheti a nyilvántartásba vételt annak konkrét dátumának megjelölésével. Felperes számára ezt a határozatot szabályosan kézbesítették, azt kézhez vette. Ennek tértivevényét A/F/1. számon csatolta. Mivel az álláskeresőt törölték a nyilvántartásból, az újbóli nyilvántartásba vételre csak a törléstől eltelt 60 napot követően kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság a felperes személyes nyilatkozatát a tényállás részévé tette anélkül, hogy erre vonatkozó bizonyításra szólította volna fel a felperest. Ezzel súlyosan megsértette az eljárás szabályait. Éppen erre a tényre alapította az elsőfokú bíróság a felperes létfenntartásának veszélyeztetettségét. Ennek ellentmond az is, hogy sem a felperes 2016 szeptemberéig, sem pedig a vele közös háztartásban élő személy pénzbeli ellátás iránti kérelmet nem terjesztett elő, ami arra utal, hogy a felperes létfenntartása nem forgott veszélyben. A felperes a peres időszakban egyszerűsített foglalkozásban részesített jövedelemben részesült. Az elsőfokú ítélet ezen túl álláspontja szerint jogi tévedéseket is tartalmazott. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.34.146/2016/6. számú ítélete megállapította az ügyféli jogok megsértését, azonban személyiségi jog megsértését nem állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete tévesen értelmezte 30/2000. (IX.15.) GM rendelet 12. §-ban szabályozott munkaközvetítés szolgáltatás intézményét és annak jogi jellegét. A munkaközvetítés, és ezen belül a közvetítői lap kiállítása és átadása az állami foglalkoztatási szerv munkaerő-piaci szolgáltatása. Alperes a 320/2014. (XII.13.) Korm. rendelet 11. §-ában szabályozott feladat- és hatáskörben, mint munkaügyi szakigazgatási szerv munkaügyi hivatal kirendeltsége járt el. A munkaközvetítés szolgáltatás szervezése és nyújtása nem hatósági tevékenység, az eljárására a Ket. alapelvei és garanciái nem irányadóak. Alperes a felperesnek már az elsőfokú törlést elrendelő határozatban a szükséges tájékoztatást megadta, így nem állt fenn közvetlen okozati összefüggés a törlést helybenhagyó másodfokú határozat kézbesítésének elmaradása és a között, hogy a felperes ellátásban nem részesült 2016. március és 2016. szeptember között. Ha a felperes fellebbezése alapos lett volna, akkor is újra kellett volna kérelmeznie az ellátását, amit a felperes nem tett meg. A kérelem benyújtása a felperes érdekkörébe eső bizonyítható tény, körülmény volna. Az ismételt pénzügyi ellátás iránti kérelem előterjesztésének elmulasztása a felperes terhére értékelhető körülmény. Tévesen értelmezte az elsőfokú bíróság a közigazgatási bíróság ítéletét is. Annak indokolása egyrészt nem egyértelmű végrehajtható utasítás volt, másrészt nyilvánvalóan nem kötelezte volna alperest olyan eljárásra, amely csak az ügyfél, a felperes kérelmére indulhatott volna. Felperes azonban ilyen kérelmet nem terjesztett elő, a foglalkoztatási szervnél 2016. április és szeptember között nem járt. Az elsőfokú ítélet összemosza a felperessel kapcsolatban a nyilvántartásba vételt és az aktív korúak pénzbeli ellátását. E két jogintézmény más-más

jogszabályban van szabályozva, nincs közvetlen összefüggés az álláskeresőssel. A nyilvántartásba vétel előfeltétele a pénzbeli ellátásnak, de abból még nem következik automatikusan a pénzbeli ellátás. Ettől a ponttól kezdődően téves jogi következtetéssel jutott el a Fővárosi Törvényszék arra a megállapításra, hogy alperes tevékenysége így már a felperes szociális biztonságához való jogának megsértése szintjét is elérte, a felperes saját felróható magatartását pedig figyelmen kívül hagyta.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta. Hajléktalanságával kapcsolatban hivatkozott arra, hogy az alperes által idézett jogszabályhely szerint hajléktalan ember az is, aki nem közterületen tölti az éjszakát, hanem nem lakás céljára szolgáló helyiségben. Felperes erdőben, saját építésű kunyhóban lakik, így megfelel az alperes által felhívott jogszabályhely definíciójának. Ugyanakkor megjegyezte, hogy a hajléktalanságot az 1993. évi III. törvény (Szoctv.) 7., 84. és 89. §-ai szempontjából definiálja. A hajléktalanság jelen perben releváns definícióját a Szoctv. 4. § (2) bekezdése tartalmazza, amely szerint hajléktalan a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalanszállás. Az elsőfokú közigazgatási határozat valóban tartalmazta, hogy a felperes újbóli álláskereső nyilvántartásba vételére a törléstől eltelt 60 napot követően kerülhet sor. Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában ezen a helyen arra utalt, hogy a felperes az elsőfokú határozatot megfellebbezte és a fellebbezési eljárásban számíthatott arra, hogy az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyezik. Így visszamenően igényelheti az ellátást is. Mindezek miatt a felperes csak a másodfokú határozat részére történő kézbesítését követően kerülhetett ténylegesen olyan helyzetbe, hogy szükség esetén újra kérelmezze a nyilvántartásba vételt és az ellátást.

Az elsőfokú eljárás során a létfenntartás veszélyeztetettségére a bíróság a felperest személyesen meghallgatta és tanúbizonysítást is lefolytatott. Ezek a felperes által előadottakat támasztották alá. Az alperes munkáltatói igazolást csatolt, ezt az ítélet táblája a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján nem veheti figyelembe, egyébként sem eredményezne kedvezőbb elbírálást, mert a felperes az eljárás során sem állította, hogy nem rendelkezett az aktív korúak ellátásán túl egyéb jövedelemmel. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével az ügyféli jogok sérelmét a hatályon kívül helyezéssel nem orvosolta, rámutatott, az alperesnek kell a felperest olyan helyzetbe hozni, hogy a joghátrányokat ellensúlyozza. Álláspontja szerint nem releváns, hogy a 30/2000. (IX.15.) GM rendeletben szabályozott munkaerő-közvetítés hatósági tevékenységnek minősül-e. Jelen ügyben keletkezett jogvitára alapot adó elsőfokú határozat és valamennyi további határozat alperes által sem vitatottan hatósági eljárásban született, a Ket. rendelkezésein alapul, alperes járási hivatala az ügyben mindvégig hatóságként járt el.

A felperes a másodfokú határozat kézbesítéséig nem volt olyan helyzetben, hogy eldönthesse, újra kell-e kérelmeznie az elmaradt ellátást vagy sem, ezért megállapítható az okozati összefüggés az ellátatlanság és a kézbesítés elmaradása között, erre a közigazgatási perben meghozott ítélet is utal, az alperes az eljárás során önként megfizette a felperes részére az elmaradt ellátást. Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra az álláspontra, hogy a felperes tisztességes eljáráshoz való joga sérelmén keresztül emberi méltósága és szociális biztonságához való joga sérült az ellátatlanság következtében, mert, ha egy eleve nagyon kevés jövedelemmel rendelkező hajléktalan ember esik el a neki járó szociális ellátástól, akkor ez ténylegesen veszélyt jelent a mindennapi megélhetésére nézve.

A fellebbezés részben alapos.

A Fővárosi Ítélet táblája az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül [Pp. 253. § (3) bekezdés]. A felperes az elsőfokú ítélet keresetét elutasító rendelkezését fellebbezéssel nem támadta, az ítélet ezen része ezért a Pp. 228. § (4) bekezdés alapján első fokon jogerőre emelkedett. A fellebbezéssel érintett részben az elsőfokú bíróság a

kereset elbírálása szempontjából irányadó tényállást helyesen állapította meg, az alperes által elkövetett jogsértés és az alkalmazott sérelemdíj összege tekintetében érdemi döntése is helytálló volt. Olyan lényeges eljárési szabályt sem sértett, ami a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazását szükségessé tenné.

A felperes a sérelemdíj megfizetésére és az elégtétel adására irányuló követelését a tisztességes eljáráshoz, a szociális biztonsághoz és az emberi méltósághoz fűződő jog megsértésére alapította.

A Ptk. 2:42. § (1) bekezdés szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény vagy mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A Ptk. 2:53. § (1) bekezdés alapján, akit személyiségi jogában megsértenek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért. A (2) bekezdés szerint a sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire - különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására, és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

A felperes személyiségi jogának sérelme alperes közhatalmának gyakorlásával összefüggésben valósult meg. Erre tekintettel szükséges volt annak vizsgálata, hogy a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében foglalt különös feltételek fennállnak-e. Nem vitatható, hogy alperes az első- és másodfokú határozatát a 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 71-72. §-ában foglaltak alapján hozta meg, a kárt ekként nyilvánvalóan közhatalom gyakorlásával okozta. Az sem kétséges, hogy a kár rendes jogorvoslással, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható.

Arra azonban helytállóan hivatkozott az alperes, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő jog (Alaptörvény XXIV. cikk) sérelme önmagában a személyiségi jogok polgári jog által garantált szankcióinak alkalmazását nem teszi lehetővé. Az elsőfokú bíróság ítélete ebből a szempontból némileg ellentmondásos, mert az ítélet indokaiból kitűnően a sérelemdíjat, mint szankciót - egyébként helytállóan - a tisztességes eljáráshoz fűződő jogon keresztül a felperes emberi méltóságának sérelme miatt alkalmazta. Ugyanakkor a rendelkező részben az elégtétel adásának jogkövetkezményét a tisztességes eljáráshoz és a szociális biztonsághoz fűződő jog megsértéséhez is fűzte. A tisztességes eljáráshoz fűződő jog a hatóság előtti eljárások során érvényesülő eljárási alapjog, a személyiségi jog védelmi rendszerét csak akkor teszi alkalmazhatóvá, ha az eljárási alapjog sérelme valamely személyiségi jogi sérelemben is megtestesül, ennek pedig az a következménye, hogy a 2003. évi V. törvény (Ptk.) 2:51. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt szankció alkalmazásának a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmével összefüggésben jogszabályi alapja nincs, sérelemdíj megfizetésére is csak bizonyítottan bekövetkezett személyiségi jogi sérelem esetén van mód.

Nem alkalmazhatóak a Ptk. által garantált személyiségvédelmi szankciók a szociális biztonsághoz fűződő jog sérelmével összefüggően sem. Az Alaptörvény XIX. cikkét az Alkotmánybíróság a 40/2012. (XII.6.) AB határozatában részletesen elemezte. A határozat 3.1. pontja szerint a korábban hatályos Alkotmány 70/E. § (1) bekezdése alapján a magyar állampolgárok jogosultak voltak a megélhetésükhöz szükséges ellátásra. E rendelkezésből vezette le az Alkotmánybíróság a jogosultságot az olyan megélhetési minimum állam általi biztosítására, amely elengedhetetlen az emberi méltósághoz való jog megvalósításához. Az emberi méltóságra ugyanis az Alkotmánybíróság úgy tekintett, mint amelynek van egy ellátási igényt megalapozó funkciója is [37/2011. (V.10.) AB határozat, ABH 2011, 225, 235.]. Lényeges változást jelentett azonban, hogy

az Alaptörvény szociális biztonságról szóló XIX. cikke nem jogokról, hanem jellemzően állami kötelezettségekről és államcélokról rendelkezik. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése az önhibán kívül bekövetkezett munkanélküliség esetében is a „törvényben meghatározott támogatásra” való jogosultságot garantálja. Az Alkotmánybíróság ezen határozatának értelmezése útján levonható az a következtetés, hogy a szociális biztonság sem alanyi jognak, sem személyiségi jognak, hanem alapvetően állami feladatnak tekinthető, a megélhetéshez szükséges ellátáshoz való jog, azaz a megélhetési minimum állam általi biztosításához fűződő jog az emberi méltósághoz való jog megvalósulása által vezethető le [32/1998. (VI.25.) AB határozat, ABH 1998, 251, 254.]. Ekként a szociális biztonsághoz fűződő jog alapvető alanyi jognak, de személyiségi jognak sem tekinthető, önmagában ezzel összefüggő jogszabálysértés esetén - egyéb személyiségi jogi sérelem hiányában - a Ptk. 2:51. § (1) bekezdésben foglalt szankciók nem alkalmazhatóak.

Arra azonban helytállóan következtetett az elsőfokú bíróság, hogy alperes által elkövetett eljárási szabálysértés a felperes emberi méltóságának sérelmét okozta [Ptk. 2:42. § (2)]. Nem vonható kétségbe, hogy alperes a .../2016. számon meghozott határozatban a felperest tájékoztatta arról, hogy a határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható, az újbóli nyilvántartásba vételre csak a törléstől eltelt 60 napot követően, legkorábban tehát 2016. május 2. napján benyújtott kérelem esetén kerülhet sor. Az alperes azonban a tájékoztatási kötelezettségét nem ezen közlés elmulasztásával valósította meg. alperes neve.../2016. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta, mert a rendelkezésre álló iratok alapján azt állapította meg, hogy a felperes az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget, erre irányuló szándékát nem igazolta, írásban sem kérte a közvetítői lap kiadását. A közvetítői lap elutasítását mindezek alapján ügydöntőnek tekintette, ennek alapján a felperes álláskereső nyilvántartásából való törlésére az Flt. 54. § (14) bekezdés e) pontja biztosított jogi lehetőséget. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 7.K.34.146/2016/6. számú ítéletéből kitűnően ezen következtetés levonása volt jogellenes, hiszen a felperest alperes nem tájékoztatta az elsőfokú határozatban arról, hogy módja van a közvetítői lap utólagos átvételére, ami a Ket. 5. § (1) és (2) bekezdésének sérelmével járt. Ennek következtében a felperesnek nem volt felróható az, hogy együttműködési kötelezettségének nem tudott eleget tenni. A közvetítői lapon felvett feljegyzés a Ket. 39. § (9) bekezdésében foglalt formai és tartalmi követelményeknek nem felelt meg, a másodfokú határozat ezért olyan mulasztást rótt a felperes terhére, amelynek lehetőségéről alperes nem tájékoztatta, ezért az elsőfokú határozatot helybenhagyó másodfokú határozat is jogszabálysértő volt. Emellett a felperes részére a Ket. 33. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség ellenére a másodfokú határozatot alperes nem kézbesítette, arról csak iratbetekintés útján 2016. szeptember 8-án szerzett tudomást.

Kétségtelen, hogy egy-egy eljárási szabály megsértése önmagában a személyiségi jog, az emberi méltóság sérelmét nem eredményezi. Az elsőfokú hatóság fenti tájékoztatási kötelezettségének elmulasztása, majd ennek ellenére a másodfokú határozatban a mulasztás felperes terhére történő értékelése, végül a másodfokú határozat kézbesítésének elmulasztása együttesen azonban az eljárás olyan lényeges szabályainak súlyos sérelmét jelentik, ami alperes magatartását egyben felróhatóvá is teszik különös tekintettel arra, hogy a hatósági eljárásban a jogsérelem utólagos orvoslására, visszamenőlegesen a nyilvántartásba vételre jogi lehetőség nem volt. Új kérelem előterjesztésére pedig a felperesnek alperes saját határozata szerint is csak 2016. május 2. napját követően volt lehetősége. Alperes felelősségét ekként nem kizárólag a Ket. 33. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségének elmulasztása, hanem az alapozta meg, hogy a határozatait a Ket. fenti szabályainak megsértésével hozta meg, a felperes együttműködési kötelezettségének elmulasztását jogszabálysértően állapította meg, ekként a nyilvántartásból való törlésre eleve eljárási lehetőség sem lett volna. Ez egyben azt is eredményezi, hogy a felperest a szociális ellátás nyújtásának lehetőségétől mind az első, mind a másodfokú határozat jogszabályi alap nélkül vonta el. Helyes az

elsőfokú bíróság peradatakból levont azon következtetése is, hogy alperes jogsértő eljárása a perbeli esetben egyben a felperes emberi méltóságának sérelmét is okozta. A felperes személyes előadását alperes fellebbezési álláspontjával szemben **K.S.** tanú vallomása kellően alátámasztotta. A tanú előadta, hogy a felperes ezen időszakban sokat panaszkodott megélhetési gondjairól, a kukában kényszerült élelmet keresni (65.P.23.259/2017/13. számú tárgyalási jegyzőkönyv), ami olyan megalázó élethelyzet, hogy nyilvánvalóan az emberi méltóság sérelmével jár. Az alperes által a másodfokú eljárás során csatolt okiratok értékelésére a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján már nem volt lehetőség, de az a felperes által előadottak valóságtartalmát nem kérdőjelezi meg. Ebből a szempontból nem volt jelentősége annak, hogy a felperes a jogszabály alapján hajléktalan személynek tekinthető-e, mert az éhezés, a nélkülözés ilyen szintje a felperes személyiségi jogainak szükségszerű sérelmét eredményezi. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően a jogsértés tárgyi súlyára, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására tekintettel a sérelemdíjat helytálló összegben határozta meg, annak leszállítására az alperes által felhozott érvelés, de a keresettel érintett személyiségi jogok eltérő köre sem szolgált kellő alapul.

Alapos volt azonban a fellebbezés az elsőfokú bíróság által a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés c) pontja alapján elrendelt elégtétel tekintetében. Az alkalmazott jogkövetkezmény funkciója az, hogy a jogsértő ismerje be cselekménye jogsértő jellegét, mutasson megbánást, ezzel adva megfelelő erkölcsi elégtételt. Ez olyan tartalmú nyilatkozattal kérhető, amely a jogsértés megtörténtét tudatosítja azzal a személyi körrel, amely előtt a sérelem érte. Az elégtétel ekként akkor tölti be valós funkcióját, ha a nyilvánosság köre a jogsérelemmel elért nyilvánosságához igazodik. Az elsőfokú bíróság által elrendelt elégtételadás nyilvánossága a jogsértés körén lényegesen túlmutat, ami a jogintézmény törvényi céljának nem felel meg.

A fent kifejtett indokok alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kiegészített ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján részben, akként változtatta meg, hogy az alperes az elégtétel nyújtására - az elsőfokú ítéletben meghatározott határidőn belül - a felpereshez intézett magánlevél útján a felperes személyiségi jogainak megsértéséért történő sajnálkozás kifejezésével köteles. Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során túlnyomó részben pervesztes alperest az ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés szerint meghatározott perköltség megfizetésére kötelezte.

A le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illetéket az alperes illetékmentességére tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.

Budapest, 2019. március 12.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró